

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :		Spisujú a vydávajú :	Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
Na celý rok	2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNYI	I. ker. Döbrentey-úlica 18.
Na pol roka	1 — — —	a GERHARD NÉMETH.	sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
Na štvrť roka	— — — 60 —	Hlavný spolupracovník :	pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Jednotlivé číslo 4 kr.		FRANTIŠ BLESZKÁNY.	Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
			je 10 kr.

Rím a ľudová strana.

Sotva, že sa len zjavilo meno *ľudovej strany* v novinách, už liberálne a židovské noviny napadly *ľudovú stranu* s tou najzúrivejšou vzteklosťou, osočujú ju čo najšpatnejšie; nazývali ju bláznivou, búrlivou a nebezpečnou; ale si nech nikto nemyslí, že naše liberálo-židovské noviny samy od seba na tú myšlienku prišli, aby *ľudovú stranu* takto krivo posudzovaly; oh nie, veď od našich slobodomyselných židovských novin ani nemôžeme toľko vtipu očakávať; o n y vo všetkom jako opica nasledujú a napodobňujú cudzozemské, zvláštne ale viedeňské liberálne židovské noviny. V Rakúsku tiež už pred pätnásť rokmi povstala jedna politická kresťanská strana, ktorá sa *kresťanskou socialistickou stránkou* pomenovala tie isté zásady nasledujúce, tie isté ciele chcjúc dosiahnúť, jako *ľudová strana u nás*. — Túto kresťanskú sociálnu stranu v Rakúsku slobodomyselne židovské

Knieža Bismarek.

noviny usilovaly sa vždy pomlúvať, podpichovať proti nej nie len vládu, obecenstvo, lež ešte i biskupov; cez celé mesiace prinášaly isté listy že vraj z Rímu; o týchto listoch ľuďom haly, že pochádzajú z kruhu svätého otca rímskeho pápeža. A vec tak predniesly, jakoby svätý otec rímsky pápež kresťanskú socialistickú stránku odsudzoval, zatracoval. Neskôr vyšlo na vrch, že všetky tie listy, ktoré noviny menom „*Neue Freie Presse*“ z Rímu prinášaly sú samé klamstvo, lebo Rímu nikdy ani nevidely, lež v dielne „*Neue Freie Presse*“ od krivonosých židákov na pomluvu kresťanskej strany byly povymyšlané.

Práve i u nás si tak počínaly a tak pokračujú slobodomurárske židovské noviny sa držať naproti *ľudovej strane*. Neni toho ohavného a špa-

tného mena, ktorým by ju už neboly pomenovali. Celému svetu ohlašovaly, že naši *S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môct rozsiat široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.*

biskupi s ľudovou stranou nadržia, že ju zatracujú, že ju považujú za vzbúrenie sa katolíckych kňazov a katolíckych veriacích proti biskupom. Že to ale samé čiročisté luhárstvo bolo, to už bolo vidieť i pri *levočskej voľbe*, kde osvietený pán biskup spišský čo najhorlivejšie podporoval kandidáta *ľudovej strany*, tým dokázal, že schvaľuje zásady a ciele tejže stránky. To isté dokázal i stolno-belohradský osviet. pán biskup pri valnom katolíckom shromaždení. Rábsky ale biskup pred niekoľký týždňami rozposlal obežný list na svoje kňazstvo, v ktorom mu čo najhorlivejšie na srdce kládol, aby sa usilovalo *ľudovú stranu* všade rozširovať a všemožne podporovať. Pri nitrianskej voľbe tamejší osviet. pán biskup Imrich Bende nad slnko jasnejšie dokázal, že jedine a výlučne s *ľudovou stranou* drží a jedine jej zásady pokladá za spasonosné. Jeho Eminencia kardinál arcibiskup ostryhorský, knieža primáš krajinský Klaud Františ Vaszary zrejmo ukázal, že drží s ľudovou stranou a schvaľuje jej zásady a dokázal to v tom liste, v ktorom komárňanským kalvínom a slobodomyselníkom dal frčku, keď sa stranivá ich opáta-farára Jána Molnár miesali do takých vecí ktoré k nim ani nepatria, a ktorým oni ani nerozumejú; o čom sme už boli obsirnejšie v predošlých číslach týchto novin pojednávali, a preto naším čitateľom táto záležitosť súc už dobre známa, za zbytočne pokladáme ju opakovať.

Z tohoto všetkého vysvitá, že v Uhorsku ani jedného biskupa není, ani byť nemôže, ktorý by nadržal s *ľudovou stranou*. Slobodomurárske židovské noviny o *ľudovej strane* i to vytrubovali, že ju svätý otec rímský pápež neschvaľuje, čo tiež samý klam a luhárstvo bolo, majúc za cieľ a úmysel, aby kresťanské obecnosť, ktoré len také naničhodné noviny čítava, do blúdu a omylu uviedly. Onehdy svätý otec rímský pápež Lev XIII. poslal list grófovi Ferdinandovi Zichymu, v ktorom *ľudovú stranu* vychvaľuje a vznešeného nášho vodcu toho istého grófa povzbudzuje, aby i na ďalej po započatej ceste pokračoval, pretože pápež jedine politiku *ľudovej strany* pokladá za spasonosnú i pre ľud i vôbec pre celú našu krajinu; a tak všetky podvody, klamstvá a luhárstva slobodomyselných a krivonosatých novinkárov sú na hlavu porazené a vyvratené. Slobodomurári a židáci posávať na to sa usilovali, aby Uhorsko docela vyzvlékli kresťanského rázu a znaku, aby ho učinili pohánskym, židovským, alebo čimkoľvek iným, len kresťanským nie. A hľa to je práve snaha a cieľ prvý i posledný *ľudovej strany*, aby uhorskú krajinu priviedla naspák ku kresťanstvu, a aby ju i pre kre-

štanov zachovala, čo je i tou najprednejšou povinnosťou nie len *ľudovej strany* lež i každého počestného uhorského občana; lebo veď uhorská krajina povstala a vznikla na základe kresťanstva, na tomto základe i posávať cez toľké búrky a nebezpečenstvá šťastlivo sa zachovala, a jedine na tomto základe i na budúco obstáť môže; z čeho vidno, že k *ľudovej strane* patriť, s ňou držať, ju rozširovať, jej zásady nasledovať, ju všemožne podporovať a napomáhať je spolu i tou *najvyššou vlasteneckou povinnosťou*.

Tedy i Rím sa vyslovil zrejmo nám dajúc odpoveď na túto otázku: s kýmže máme držať dnes? Jedine a výlučne s *ľudovou stranou*. Preto i teba, ty dobrý slovenský ľudu vrúčne napomíname, povzbudzujeme a prosíme, s telom i dušou všade ustrojuj si *ľudovú stranu*, nedajúc sa ťažkosťami pomýliť, veď každý začiatok je ťažký. Pomaly z kroka na krok každú stopu pôdy si musíme vybojovať. To je riadny beh vecí. Z počiatku nemôžeme žiadať divy a zázraky, aby totiž panovanie židovstva na raz bolo zrušené jakoby nejakým čaridlom. I v Nemecku kresťanská strana len pomaly vydobila si toho vlivu, jaký včul má v snemovni. I u nás bude to stáť vytrvalú prácu a ustavičný boj mnohých rokov, až zásady *ľudovej strany* — jako kvas — na toľko preniknú millióny ľudu, aby sme putá okolo rúk nám okované môhli zlomiť a shodiť.

Jestli že ale nepopustíme, nesksesneme, víťazstvo naše je isté. Že *ľudová strana* prevelikú silu má sama v sebe, najlepšie dokazuje to ten krik, vresk a strach všetkých ostatných stránek v snemovni. Čítily a cítia to porád všetky stránky, že to novonarodzeniatko vyrastie zrazu v silného obra, ktorý jednúc všetky ostatné strany zadlaví. Pri včulajších voľbách ani jedna strana sa neopovažuje kandidáta postaviť proti vládnej strane, krome *ľudovej strany*; a vládna strana nemá pred nikým toľko strachu jako práve pred *ľudovou stranou*; pri dosávaných voľbách, kde *ľudová strana* postavila svojho kandidáta vláda tie najväčšie násilenstvá vykonávala, ináč zvíťaziť nemôhla. Keď ešte ani reči nebolo o *ľudovej strane*, všetky ostatné stránky odvolávaly sa vždy na ľud; ľudu sa podchlebovaly riekajúc, že hlas ľudu je hlasom božím, včul ale keď ľud sa od nich odvrátil a svoju vlastnú *ľudovú stranu* utvoril, vykrikujú, že *ľudová strana* je len zgerba; ľud včul ím je ničím, ľud liberáiom je len na to, aby ím dával moc do rúk a daň platil. Na to ale všetko nedbajme nič, veď sa oni prebudia na iné veci, veď ím ľud ukáže, kde je moc a sila, že totiž v ňom spočíva, a z neho sa príští prameň všetkej vlády. Tedy len na pred ty *ľudová strano!*

POLITICKE CHYRY.

Vláda a Františ Koššúth. Už sme viac krát zomenuli ten poóozrivý pomer, ktorý sa vidí byť medzi vládou a Františom Koššúthom. Vláda očividome hľadá príležitosti, aby Františovi Koššúthovi na službu môhla byť a i mnoho už preukázala. Františ Koššúth zas veľmi zdvorile chová sa naproti vláde. Verne slúži najpodlejšiemu vlečkárovi vlády: pánu Tarnóczyemu; pilno pisava svoje články do „Egyetértés-u“, o ktorom každý vie, že je len na oko neodvisliacky, vlastne ale stojí na službu vláde a tržníčným židom, konečne opustil ten odstien neodvislej strany, ktorý je neni náchylný k podpore vlády a preišiel ku mámiacim neodvisliakom, kde sú Eötvös-Justh-Komjáthy-Helfy prorokmi a kde je najmúdrejším človekom ten blázon domu s hrkalkovou čapicou: gróf Gabriel Károlyi. Ku potajomnému ukryvanému pomeru medzi vládou a Františom Koššúthom zaujímavými dôkazmi slúžil v minulom zasadnutí snemovne minister vnútorných záležitostí. Asíce proti Františovi Koššúthovi v Tapolce postavili Ladislava Vöröša ministerského to štátneho tajomníka s vládnym programom. Ale to sa nestalo preto, jakoby vláda vyvolenie Ladislava Vöröša si žiadala. Nežiada si. Radnej prijme, jestli vyvolia Františa Koššútha, ponevác potajomné dobré služby Františa Koššútha držia za hodné novej odplaty. Bezpochyby to dokazuje ten skutok, že včul práve tí sú najvrúcnejšími kortešmi Františa Koššútha v tapolcánskom okrese, ktorí posávať povždy za kandidáta vlády kortešovali. Čo to znamená. Vieme . . . Ale prečo že postavila vláda kandidáta proti Koššúthovi, keď si žiada vyvolenie Koššútha? I to povieime. Preto, lebo Františ Koššúth u Jeho Veličenstva neni milou osobou. Keď by tedy vláda dopustila Koššúthovi sa dostať do snemovne bez toho, že by kandidáta postavila, že by proti nemu bojovala; pritiahla by na seba hnev Jeho Veličenstva, ba snád by i svoj pád zapríčinila. Aby tedy odstránila od seba búrku z tejto strany, postaví na oko kandidáta v osobe Ladislava Vöröša, ale z druhej strany Koššúthovi predsa ťažkosti nerobí, lebo svojích kortešov v záujme Koššúthovom pohybuje. Vysvitá toto klamstvo vlády i z reči ministra vnútorných záležitostí Dezidera Perczela, ktorú minulý piatok predniesol. Ludvik Olay napadol vládu: Že jako sa opovážila postaviť kandidáta proti synovi Koššúthovmu? A Perczel odpovedal to, že Ladislav Vörös je neni kandidátom vlády, že ho vláda neposlala do okresu, lež že slobodomyseľníci z Tapolce ho oslovili, aby prijal kandidátstvo, čo oni páni majú právo učiniť. Takto tedy vláda nepostavila nikoho proti Františovi Koššúth, alebo chce vohnať do rúk Koššúthovi. Kto že tu nevidí, že kopyto vykúka? *Dobre by bolo túto špatnú hru Jeho Veličenstvu na vedomie dať.*

Liberálne sklamanie sa. Z Bešsensegu píšu našim novinám: Ján Harsányi, Alexander Kišš, a náš hlavný notár pod názvom stoličnej zastupiteľskej voľby svolali voličov a chceli dať odhlasovať dôveru nášmu ablegátovi Julovi Jušth, preto, že pomáhal vláde zahlasovať, civilné manželstvo. Ale veru sa dôvera nepodarila, ačpráve Ján Harsányi usiloval sa tak vysvetliť, aby nezbadali, že pán Justh obrátil plášť, čo aj otajil. Ale chvála Bohu naši hodní katolícki voličia

zbadali to klamstvo a miesto dôvery, vyjadrili nedôveru pánu Jušthovi. Podarilo sa len mená päfnástich, i to len násilne, nápisat, a veru piva a slivovice bolo dost. Lež naši hodní voličia ukázali, že sú oni neni na predaj, ako koňská koža, a ím viacej stojí obrániť si sväté náboženstvo, blahobyť vlasti a ích vlastný osúd, nežli pivo a slivovica liberálnych pánov. Jednohlasne vykrikovali: Preč s tými vlkmi oblečenými do baránkovej kože!

Nech žije ľudová strana!

Nitrianske pohyby. Už sa započaly i po druhý krát volebné pohyby v nitrianskom okrese. Latkóczy odvrhnúc mandát skrze Tarnóczyho pošpiny, ani si nežiada viacej vystúpiť. Vládna strana tedy stoličného hlavného notára Imricha Janiča chytila za kandidáta. Odpluvajúca židovská háveť a liberálna tlač pravdaže až do pretrhnutia bije na buben popri hlavnom notárovi, ba i staré fortiele započína provodzovať. Rozličné strašné chýry vykrikuje po krajine. O násilenstvách ľudovej strany hrozné bájkky vypúšťajú do sveta. Janič 31-ho marca držal v Nitre svoj programm, pri tejto príležitosti všetky židovské liberálne noviny písaly to, že v Tormoši a Hrnčiarovcách ľudia ľudovej strany napadli domov sa navracujúcich Janičovcov, zástavy potrhali, plakaty zdriapali, a ím okná pobili a. t. d. Jako náš dopisovateľ píše, všetko toto je puhé luhárstvo, ktoré sa v kotrbe niektorého zajačokožieho vlastenca počalo. Oprotivne, Janičovci sú porazení, ponevác ích tábora zo dňa na deň ubýva. Z pomedzi tých, ktorí pred tým na Latkóczyho hlasovali, jedon za druhým ako kajúčníci vracajú sa pod zástavu ľudovej strany. Takto mnohí, ktorým Janičovu zástavu nanútili, sami ju potrhali a do blata pošliapali. Strašné chýry len preto roztrusujú, že jestli ím svet uverí, že rozčúlenosť ľudovej strany nebezpečenstvu vystavuje verejnú istotu, vtedy zas môžu napchať Nitru a jej okolie vojskom a zas môžu volebné právo vyzauškovať. Preto vládna strana áno na tom nástoji a všemožne sa usiluje, aby môhla zmätok urobiť, čo by potom môhla na ľudovú stranu svaliť. Lež striezlivé držanie sa ľudovej strany všeliký podlý pokus zničí. A i prosíme privrzcencov ľudovej strany, jakékoľvek seba zaprenie ích to bude stáť, snašanie krivdy, nech všetko snašajú po tichu, lebo len takto môžu zvíťaziť. Nech sa stane čokoľvek, ani jedon nech nevypukne, ponevác práve to chce oprotivná strana. A jaknáhle by sa nečo stalo, hneď ím na krky uvalia žandárov. *Trpezlivosť, to vedie k cieľu, a poistuje víťazstvo.*

Krajinský snem.

V Budapešti 27. marca.

Ešte neni dokonané pojednávania o nitrianskom páde. I dnes celý deň sa o ňom dohadovali v snemovni. Lebo tú voľbu a tamejšie príbehy, ani Tarnóczyho, ani Suľovského, ani nadžupana, ani podžupana, ani predsedu súdnej stolice, ani berničné úrady nikto nezastával, pranikto.

Snemovňa zas dobre bola navštevovaná a zvláštne slobodomyselná strana sa vo väčšom počte dostavila. Snád sa toho obávali, že oprotivná strana by zhlasovala vládu, ktorá trestné vyšetrovanie prisľúbila previesť skrze verejnoprávny výbor, kdežto ľavá strana snemovný výbor požaduje.

Prvým rečníkom bol gróf Bohdan Batthányi, ktorý veľmi ostro porovnal nitrianskú voľbu s čakortnianskou voľbou. Najväčšie podivenie spôsobil, keď jedon žltý plakát ukázal, na ktorom odvolávajú sa na kráľa, ktorý Latkóczyho vymenoval za štátneho tajomníka, na volebné shromaždenie povolávajú nitrianskú slobodomyseľnú stránku, medzi inými predseda súdobnej stolice a jedon sudca.

Po ňom rečnili o teže voľbe gróf Valent Bethlen, Gejza Makfalvay a Gejza Polónyi, každý z iného stanoviska.

Oskár Ivánka pretriasal útraty, podkupy a utlačovania pri boňhádskkej voľbe a že tam krajná ľavicová strana prešla na stránku ministrov, aby vysvetlil, prečo nebolo zapotreby pri samom hlasovaní zneužívať zákony. Takýmto spôsobom prinútil ministra Percela, aby sa ozval. Minister Percel v svojej reči Tarnóczyho ani najmenej nezastával, ba zrovna ho karhal, ešte i to mu za zle mal, že včera prišiel do snemovne, pridala ale, že Tarnóczy mal k tomu právo, a preto že nebolo slušné ho tak napadať.

Konečne Tomáš Péchy rečnil o volebnej slobode; a s týmto boli by aj túto nepríjemnú záležitosť dokonali, lež po čas dohady ukazovali v snemovni to osvedčenie, v ktorom Tarnóczy viacej ablegátov špatne napadol, a preto dohadu budú zajtra pokračovať.

V Budapešti 28. marca 1895.

Včera viacej ablegátov dalo sa napísať, že dnes zamýšľajú ešte prehovoriť ku nitrianskej voľbe; dnes sa dali vytreť, ale hneď oľutovali. Lebo minister Perczel vidiac, že sa dali pozotierať, začal obviňovať ľavicu, že išla do Nitry kortešovať za ľudovú stranu, a že snáď je to ani všetko pravda neni, čo sa posávať o Tarnóczyho hovorilo. Pázmándy, Kund, Förster však nenechali reč ministrov bez slova. Minister pravosúdia Alexander Erdély bránil predsedu súdnej stolice v Nitre.

Takto sa dokonala dohada o nitrianskej voľbe, že slobodomyseľná strana jako múr hlasovala s Perczelom proti vyslaniu vyšetrovacieho výboru zo snemovne.

61 petícií požaduje, aby sa národnostné búrenia zamedzily. Pri tejto otázke vyvinula sa väčšia dohada, ktorú zajtra budú pokračovať. Dnes Dionys Pázmándy rečnil zvláštne o rumuňskom búrení. Veľmi základne hovoril k veci, a vďačne ho poslúchali. Apponyi prehovoril na krátko a energične a do reči dve zaujímavé veci pomiešal. Ludvik Láng osvetľoval svoj onehdejší nápad proti kňazským semenišťám a potom národnostnú otázku spojil s voľbami, odpovedal na podozrievanie Perczelovo. Po ňom minister vnútorných záležitostí sa vyhovárал a predseda určil na zajtra denný poriadok.

V Budapešti 29. marca 1895.

V dnešnom zasadnutí snemovňa pokračovala a rýchlo dokonala dohadu o národnosti. Prvý rečník bol Samuel Višontay, ktorý chcel posudzovať reč markrába Csáky-Pallavičiniho prednesenú o židoch vo vyššej snemovni, ale predseda Szilágyi mu to nedovolil. Ministerský predseda barón Bánffy sa vyslovil, že vezme do povahy tú žiadosť v 61 petíciách proti národnostnému búreniu obsaženú.

Potom sa ešte o rozličných petíciách dohadovali. Mesto Szenteš žiada, aby sa postavila vojenská vysoká

škola, kde by sa uhorsky vyučovalo. Augustin Pulsky je neni priateľom takejto akademie, za čo ho Gabriel Ugron vo svojej reči vyštícoval. A ponevác Pulsky spomínal dve čiastky ríše, Ugron ho na posmech uviedol. Po petíciách dokonali i Leypoldovú záležitosť. Ministerský predseda dal takú odpoveď na interpelláciu v tejto veci, že officiera Leypolda nie pre Koššuthovský smútok, ale pre neporiadnosť iného druhu degradovali; Emil Babó s touto odpoveďou nebol spokojný.

V Budapešti 30. marca 1895.

Dnes predpoludním obidve snemovne držali zasadnutie. O 10. hodine v snemovni zastupiteľov, o 11. hodine ale v snemovni veľmožov prečítali kráľovský prípis, ktorý naridzuje, aby sa tretia doba zasadnutí v sneme zavrela, a štvrtá, aby sa 1-ho apríla otvorila. Kráľovský prípis takto znie:

My Prvý FRANTIŠ JOZEF
z milosti Božej

Rakúsky cisár, kráľ český at.d.
Apoštolský kráľ uhorský.

Zástavníkom, cirkevným a svetským veľmožom a zastupiteľom nášeho verného Uhorská a pripojených krajín, ktorí sa na sneme od Nás na 18-ho februára 1892 do sídelného hlavného nášeho mesta Budapešte shromaždili, náš kráľovský pozdrav.

Naší milí verní! Keď na predloženie nášeho uhorského ministerstva tretiu dobu snemu od Nás 22-ho februára 1892 otvoreného s týmto zavierame, spolu štvrtú dobu na prvého apríla bežiaceho roku za svolanú vyslovujeme.

Naproti ktorým ináč s našou kráľovskou milostou stále náklonní ostávame.

Dano vo Viedni dvacateho osmeho marca tisíc osem sto deväťdesiateho päteho roku.

Františ Jozef v. r.
Br. Bánffy v. r.

80-ročný Bismarck.

Friedrichsruhe 1-ho apríla 1895.

1-ho apríla knieža Bismarck slávil 80-tý rok svojho narodenia. Slávnosti už niekoľko dní trvajú od ktorých ozýva sa celé Nemecko, a ačkoľvek slávnosti dnešného dňa už predbehly uznajnosť cisárova, poklona zákonodarcov, a na rozličný spôsob vyjadrené vinše cudzozemska, Nemecko, zvláštne Friedrichsruhe, Berlín a Hamburg dnes vyvinuli tú najväčšiu nádheru, aby jakožto slávnosť zasvätili ročné narodenie veľkého kancelára. A do plesu a jasanania nemeckého ľudu pomiešalo sa uznanie korunovaných hláv. Nie len nemeckí panovníci, ale i hlavy cudzozemských panujúcich domov ponáhľajú sa pozdraviť to staré knieža, medzi nimi na samom predku ide Františ Jozef kráľ uhorský, ktorý telegrafične poslal Bismarckovi svoj pozdrav dnešného dňa.

Friedrichsruhe prebudilo sa v tento znamenitý sviatok na skvelý jarný deň. Slnko čisto sa leskne na svetlom nebi; zdá sa, že i sama príroda slávi s ľuďmi. Kaštieľ a celé jeho okolie skevje sa od kvetov, ktorými povdačný ľud z ďaleka a široka obsypal kancelára. Aj izby kniežata plné sú kvetov.

Všade panuje veľká bystrosť. Vlaky z tých najrozličnejších vidiekov privádzajú hostov. Odpoľudňa o štvrté na druhú prišlo sem poslanstvo Seydlicových

železníkov, neskoršie prišlo poslanstvo učbárov, potom vyslanstvo mestských radí Hamburgu, Bremana a Ljubeku. Poslednejšie, jako aj iné vyslanstvá knieža Bismarck jedno za druhým prijal.

Ináč knieža celý deň sotva sa dalo vidieť. Jeho lekári, zvláštne doktor Šweningen bojzljivo davajú pozor na jeho zdravie, aby ustavenia pri tej slávnosti nevyčrpaly silu starého človeka. Dnes až do deviatej hodiny spal, čo ináč obstaranie jeho pokladá za dobrý znak! Okolo kaštieľa a v parku na stá zvedavých sa túla, aby Bismarcka mohli vidieť, ale najviac musia sa uspokojiť s tým, že jeho syna Herberta, alebo lekára Bismarckovho môžu vidieť. Predavači na vše strany Bismarckové medálie, obrázky, bežné spisy predávajú.

Poslanstvá jedno za druhým prichádzajú, medzi inými deputácia profesorov, v mene ktorej rečník poslanstva v dlhšej reči pozdravil knieža. Bismarck na jeho reč následovne odpovedal:

Keď stránky človeka tak veľmi napadajú, to netreba smutno vzíť. Už beh sveta je taký, že bojovať treba. Z toho, že ho napadajú, vidí, že jeho myšlienky sú zdravé. Náporne všetci by boli priateľmi ríše, predpokladajú, že ríša je taká, jako si to oni žiadajú, at.đ.

Holdujúci prôvod žiakov, ktorý pozostával zo 4000 žiakov ku 30 vysokým školám prináležiacich, v poludni sa tiahol po ceste ku kaštieli. Knieža Bismarck, keď sa zjavil pozdravil s trojnásobným hurrah. Na to jedon úd deputácie prečítal pozdravujúci nápis a na terrase umiestnený dar medzi rečou oddal. Na túto reč Bismarck tiež odpovedal. Na konci reči knieža upozorňuje žiakov, aby spolu držali a svoju reč dokonali s tým, že na cisára a na ríšu zvolal »nech žije.«

Potom knieža išol do zahrady a viacej žiakov oslovil; potom žiaci spievali pieseň: „Horch auf Sturmesflügel.“ Odpoľudňa žiaci na päť zvláštných vlakoch odcestovali.

Nemecký snem, keď o tom bola reč, či majú pozdraviť Bismarcka na jeho 80. rok, nedržal sa tak, jako by to ľud a cisár boli očakávali, lebo väčšina hlasovala na to, aby ho nepozdravili. A práve preto mnohé nemecké mestá z demonštrácie veľkú slávnosť z tejto príležitosti pristrojili. Medzi inými Hamburg; celý deň 1-ho apríla bola slávna demonštrácia vedľa kniežaťa Bismarcka a proti snemu nemeckej ríše. Keď sa zmrklo, započalo sa slávnostné vysvetlenie. Barvené lampiony a bengalské ohne všade sa rozžínajú; z vyššie ležiacich miest rakety ohňovej hry vyblukujú. I pred mestským domom je ohňová hra. Hamburg cez celú noc v sviatočnom lesku sa skvel.

V Berlíne všetky verejné budovy, jako i súkromné domy sú zástavami ozdobené. Vo všetkých školách dnes predpoludním príležitostné slávnosti sa odbavovali. Na ceste „Unter den Linden“ ohromné množstvo ľudu sa tiská. V divadlách slávne prednášky sa vydržávajú.

I na okolí všade slávilí toto chýrne ročné. Mestá a dediny rovnako slávia. Obzvláštne lesklo vypadol pamätný sviatok v Niederwalde, ktorý vydržávali pred národnou sochou, na ktorý z celého rýnskeho okolia hrnuli sa cudzi.

Bismarck posávať dostal asi dvacať tisíc pozdravovacích telegramov.

Noviny „Reichsanzeiger“ hneď na počiatku následovne píšu: Knieža Bismarck dnes doplní 80-tý rok svojho života. Úprimná láska a úcta, ktorej ho pri tejto príležitosti v najrozsiahlejšej miere z ďaleka a blízka, z vysoka a nízka účastným učinili, dokázalo, že povďačnosť za zásluhy, o moc a veľkosť Nemeckej

krajiny nadobudnuté nevyzmatelne vrytá do srdca nemeckého ľudu.« O keď by tie vrúcne vzdychy, ktoré dnes všade, kde nemci bývajú, vstupujú k nebu, sa vyplnili a keď by veľkého syna nemeckej krajiny ešte cez mnohé roky tešili tie veľké diela od neho utvorené, nech dajú nebesá, aby jednota Nemecka vždy viacej riasťla a sa upevňovala.

Svobodomyselní striekačkári.

Veľkú slúžbu preukázal ľudovej strane pán predseda toho nitrianskeho škandálu, ktorý škandál nielen v Uhorsku, ale v celom vzdelanom svete náramné podivenie zapríčinil. Žiadne víťazstvo ľudovej strany nebolo by malo ten výsledok, aký výsledok dokázal pán predseda „volby“ nitrianskej, pán Tarnóczy, majiteľ dielne na striekačky.

Pán Tarnóczy s pomocou pána Szúlyovszky-ho znamenito striekal; rozohnal vojskom, žandárom, hladom, blatom, dáždom a neslušným podvodom istú väčšinu gr. Jána Zichyho. Len že, čo na osoh, keď pán Tarnóczy tak besno striekal zo striekačky tej svobodomyselnosti, že miesto ľudovej strany, len sám seba a pajtášov svojích postriekal, pošpatil, zohavil kalužou neslýchanej nesvedomitosti a blatom neľudského jednanja.

Za toto striekanie pána nitrianskeho hlavného striekačkára, nebude, nemôže byť povďačným ani pán Latkóczy, bývalý nitriansky ablegát, ani pán Bánffy ministerpredseda. Hej! keby bol pán Bánffy vedel, ako tá nitrianska striekanina vypadne, hneď by bol rozkaz vydal, aby pán Tarnóczy striekačku svoju zašpuntoval; lebo veru zo striekačky tej nitrianskej taký nepríjemný zápach, taká čertovská vôňa vystupuje, že ešte i teraz nos musí si chytiť každý, kto o tom nitrianskom vlasteneckom striekani len vyprávať počuje.

No narobilo sa veru príjemnej vône s tou striekačkou, nielen v Nitre, nielen v Uhorsku, ale i v celej Europe. V skutku, pán Tarnóczy môže si pýtať privilegium, alebo dáke vyznačenie na tú svoju svobodomyselnú striekačku, ktorá tak ďaleko strieka. Len naši páni liberálni vlastenci, tí nebudú veru spokojní nikdy so striekačkou pána Tarnóczyho. Veď striekačka táto tak ich dokvárila, zošpatila, zašpintala, že budú mať čo utierať a umývať za pekných pár rokov. Darma umývajú židovské žurnále a noviny pánov našich svobodárov; darma hľadajú páni ministri a páni mameľuci dáke dobré mydlo, aby si svobodomyselné tváre svoje zas prišvárili mohli: pán Tarnóczy tak ich všetkých zastriekal nemilo páchnucou vodičkou, že páchnuť budú páni liberáli roky a roky.

Prvý, koho striekačka nitrianska zastriekala, je sám pán Tarnóczy. Tri dni striekali pána Tarnóczyho na sneme za to striekanie, ktoré on v Nitre vyviedol. Tri dni šibali a korbačovali ho tuhým, do soli namáčaným virgasom potupných mien na sneme. Nejdeme tie potupné mená opakovať. Každý citlivý človek pod zem by sa skoval, keby také mená za podiel sa mu dostaly; pán Tarnóczy predsa mal takú hrubú kožu, že osmelil a opovážil sa ísť na galeriu (pavlač) snemovne vtedy, keď vyčinenie jeho pretriasali na sneme tí ablegáti, ktorí v Nitre očitými svedkami boli toho divokého striekania. Jedon ablegát verejno hovoril, že pán Tarnóczy súci je buď do blázninca, alebo do žalára. No pamätaj bude p. Tarnóczy, kedy posledný raz striekal na ablegátskej voľbe. Lebo to neni možné, aby Tarnóczyho ešte raz poslali voľakam na voľbu za predsedu. On je už poriadno dostriekaný na veky.

Druhý, ktorého Tarnóczy tou nemilo páchnucou vodičkou postriekal je pán Latkóczy, bývalý ablegát nitriansky. Roku 1887. päť voľčov bolo zastrelených v Ťzbéghu, tiež pri voľbe pána Látkóczyho. No ten krvavý mandát pán Latkóczy nesložil. Teraz ale mandát, striekaním Tarnóczyho zadovážený, tak ostro pichnul do citlivého nosa pána Latkóczyho, že páchnuci mandát ten odrazu odhodil. Nepochyboval v tom nikto, iba Tarnóczy asnaď a Szúlyovszky, že „voľba“ nitrianska nemôže byť za platnú uzatá. Veď by vtedy i **koňa** mohli z maštale od válova vyviešť a so skvelou väčšinou za ablegáta ho tiež tak „svobodomyselno“ „vyvolíť.“ Latkóczy teraz zapchal si nos po nitrianskom striekani a v Nitre viac nevystúpi. Vypráva sa, že mu chystajú okres vaľakde v Trenčiansku. (na Čaci?)

Tretí, ktorého Tarnóczy poriadno tiež postriekal, je pán Thúróczy, nadžupan nitriansky. Pod jeho naddozorstvom previedla sa nitrianska striekanina a natoľko zastriekala i pána nadžupana, že tiež nos chce zapchať a nadžupanstva sa zreknúť.

Štvrtý, ktorý sa vidí tiež byť postriekaným, je Krausz, podžupan nitriansky. Tento pán taký je soslábnutý po tej namáhavej striekačke, že sa na tri týždne do Talianska odobral — trochu si odpočinúť.

Zastriekani sú striekačkou nitrianskou i páni ministri a tiež i páni mameľuci. Zápach tejto striekaniny dostal sa i do Viedne, a veľmi nemilo účinkoval na najvyššie kruhy. Veď teraz vidno, že akým spôsobom zadovážujú sa tie liberálne mandáty; teraz zrejmo vidno, akou zbrojou bojuje vláda proti ľudovej strane.

A predsa, ešte i po chýrnej nitrianskej striekanine neprestávajú striekať. Zvláštne židovské a vládne noviny pekelný jed striekajú teraz na ľudovú stranu. Jedovatými zubami svojimi radi by rozsekať ľudovú stranu pre tú hanbu a potupu, ktorá ich v Nitre 20. marca zastihla. Už sa pýšili tie židovské noviny, že ejhľa! zas sme vydobili skvelé víťazstvo v Nitre nad ľudovou stránkou; a tu od razu víťazstvo to obrátilo sa ím na nemilo páchnucu vodičku. Za to teraz vreštia, škrečia na ľudovú stranu našu a — počujte že rodáci — upodozrievajú nás, že my sme vraj *príčina* všetkých tých škandálov a nepekných kúskov, ktoré sa v Nitre a potom na sneme popáchaly. Keby nebola táto židovská luhanina tak hlboko urážajúca, by sme sa jej chutno zasmiali. Takéto hlúpe klamstvá púšťajú do sveta tí vreskoni a válovníci, ktorí nám do *hlúpych slováčkov* nadávajú. No vieme, keby sme vždy na pánov mameľukov hlasovali, ako doteraz, boli by sme isto múdri slováčkovia a dobrí vlastenci.

Nám nadávajú do hlupej zgerby tí páni, ktorí v Nitre jedného *murára* zdrapili a prinútili ho, aby ku pomýleniu strany grófa Jána Zichyho, ešte druhého grófa Jána Zichyho kandidoval, za ablegáta odporúchal. Nám nadávajú do revolucionárov tí páni, ktorí nezrelých pisarov upotrebujú k tomu, aby kázali strieľať na ľud tichý, nábožný a pracovitý. Nám bezocivo nadávajú do antisemítov t. j. do nepriateľov židov tí páni, ktorí pri voľbe dr. Majora v Čáktorni ľud búrili proti židovstvu, ponevác tak hovorili: nehlasujte vraj na kandidáta ľudovej strany na Majora, lebo on zo židovskej krvi pochádza a je bratom vraj žida Majera. Áno, keď im to do krámu dobre pristáva, vtedy i proti židom buria páni liberáli, nám ale predsa do antisemítov a do prenasledovateľov iných náboženství nehanebno nadávajú.

Nám nadávajú, že proti zákonom búrime ľud, a oni zákon posmešne nohami šliapu. Zákon zakazuje svobodu občiansku odobierať, a v Nitre svobodu túto vytrubovanú na posmech a hanbu obrátili. Zákon zakazuje, aby kráľovskí sudcovia ani na jednu stranu nekortešovali, a v Nitre na vyzvaniach strany vládnej mena kráľovských sudcov byly upotrebované. Nám nadávajú do socialistov, že chceme majetky brať židom a potom pánom; a oni pri voľbách ľudu prostému sľubovali, že majetky biskupské budú deliť, jak budú na vládnú stranu hlasovať.

Nám nadávajú, že si vrchnosti nectíme; a oni v Čáktorni a v Nitre meno samého kráľa ku kortešačke upotrebovali, lebo vraj kto mi-

nistrov a tajomníkov štátnych nevolí za ablegátov, ten protiví sa vraj vôli kráľovej. Nám nadávajú, že po kostoloch s kazateľnic so zbraňou náboženstva ľud búrime; a oni strašili kalvínov, že musia prestúpiť na katolícku vieru, jestli nebudú hlasovať na vládnú stranu.

Ludu slnvenskému nadávajú do nezrelej, hlúpej zgerby; a oni v Nitre nezrelých židovských papľuchov povystavovali, aby vačky a vozy voličov ľudovej strany prezerali a aby na našich cirkevných hodnostárov, na *vážnych starcov kanonikov* pozor dávali.

Lež zastihla ich pomsta. Tie isté mena, ktoré nám dávali, tie isté, ba o mnoho krajšie mena dostal v snemovni Tarnóczy, nesmrtný striekačkar nitriansky. Tento pán prisahať mal pred voľbou dľa zákona, že spravodlivo bude zachádzať. Jak neprisahal, tak je voľba neplatná; jak prisahal, vtedy zas dokázal, jednaním svojím násilným, že ani prisaha neni pred ním svätá a tak trestaný má byť ako krivoprisažník.

Najkrajšie je, čo teraz Tarnóczy vypisuje do novin o sebe; že on všetko poriadno prevedol. „Príklad som vám dal, ako máte vlast bezzistne milovať.“

Takto písal o sebe pán Tarnóczy.

Krásna to láska k vlasti, pekný to hazard, keď vláda teraz prinutená je vyšetovanie zaviesť a novú voľbu vypísať. To sme už navykli tak počúvať. Keď sa kadejaký pajtaš z blata chce vyškriabať, keď sa chce pred svetom ľahko ospravedlniť, vtedy hneď kričí, že je dobrý „hazaň“, kapitálny vlastenec. My ale, ktorí opravdivú svobodu a spravodlivosť si žiadame, ktorí ľud ku seba povedomiu priviesť chceme, my sme buriči, socialisti, revolucionari, panslavi a Boh vie ešte čo.

Ľud náš slovenský ešte nič nevie o socialistoch, anarchistoch a revolucionároch. Nuž ale len pár takých volbí nitrianskych ešte prevedzte páni, potom i našich tichých, nábožných Slovákov naženete do náručia socialistov.

Keď ľud v Nitre cez celý deň a noc v blate a v kalužiach stál o hlade a smäde, viete páni, čo ten ľud náš robil? Počujte a hanbite sa, jak sa ešte hanbiť viete. Ľud náš sa v blate a v kalužiach *modlil*, kým sa páni vlastenci pri dlhých obedoch a pri čiernej káve z toho nášho chudobného ľudu rehotali.

Rozmýšľajte nad týmto páni striekačkári a hanbite sa, jak sa ešte pod hrubou vašou kožou hanbiť viete.

Vy ale stateční a neohrození voličia okresu nitrianskeho, prijmite našu uprimnú vďaku za hrdinské vaše sebadržanie a pri novej voľbe prineste zástavu ľudovej strany ku skvelému, istému víťazstvu.

Ľudomil.

Katolícke kruhy.

Predniesol *Štefan Paska* pri otvorení žilinského katolíckeho kruhu 3. februára 1895.

(Pokračovanie.)

A keď spravodlivo vec súdime, kto by im to mal za zlé, veď aj Kristus hovorí: že kto nemá starosť o svojich vlastných a o svojich domácich, ten horší je od pohana.

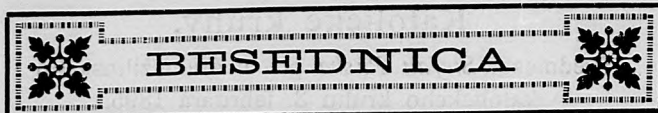
Keď teda izraeliti sa jedon druhého podporujú, to im nemá nikto za zlé; a kto by to môhol mať nám za zlé, jestli aj kresťania katolíci sa vzájomne podporujú a podporovať budú. Boh zachovaj; týto príklady ja nie preto som spomenul, jako by ma snáď nenávisť viedla oproti izraelitom; nie, mňa a zaiste každého jedného tu prítomného, len čistá láska ku nám vedie; ale táto láska nezabraňuje nám, aby sme skúmali jejich skutky a sebádržanie a čo na nich dobrého chvalitebného najdeme, to aby sme aj my nenasledovali. Hej, keby sa z tejto spolupatričnosti občanov izraelitických, katolíci učili chceli; zaiste by tehdy naša krajina celkom ináč vyzierala.

Vidme teraz kresťanov katolíkov, jako sa títo jeden o proti druhému chovajú. Srdco bolí človeka, keď si na toto spomeniem len zďaleka. Ku príkladu: u nás po dedinách, nikto alebo málo kto sa stará o to, či osirotené a bez majetku pozustalé dietky idú po žebrení, alebo nie. Sotvá ubohým chudobným sirotám otca, matku do hrobu položili, to malé ešte nevychované dieťa, môže si vziať žobráciu palicu, a môže ísť — do sveta. Vo svete, jako prst je na seba nechané; raste bez bázne a kázne; div je potom, že vyrastie z neho nie statočný občan ale tulač, zlodej, zbojník; bude z neho bič pre tú kresťanskú spoločnosť, ktorá ho so svojho lôna nemilosrdne na ulicu vysotila. Nie ráz sa príhodi, že jedon — druhý, farár alebo učiteľ na vidieku, medzi sedliackými defmi najde talentované dieťa, ktoré keby do školy chodilo a vyššie školy pokračovalo, bezpochyby človečenstvu viac osohu prinieslo, jako keď zostane v chalupe psotu trief.

Je pravda, že nábožní naši predkovia pre chudobných žiakov štipendia zakladali; ale panujúci system liberálny je príčina toho, že pri udelení štipendii veľmi mnoho rázy nehľadí sa na usilovnosť, ale na protekciu.

Keď u nás dvaja mladíci do stavu manželského stupujú, jak len bohaté nápadníctvo nemajú, krome Boha od nikoho iného žiadnej pomoci čakať nemôžu.

(Dokončenie nasleduje.)

Kto zvíťazí?

V srdci mojom cítim mimoriadne teplo,
Zdá sa mi, jako by horelo v ňom svetlo;
Ešte toľ len tak tlel slabý vo mne oheň,
Včel ho nevyhasí ani len povodeň. —

Šibe plameň hrozný, búri dušu moju
Ku svätému činu, ku svätému boju;
Ku boju za Boha, za vlasť a za kráľa,
Za naše nám drahé, napadnuté práva.

Šibe plameň. Hrozne nepriateľov páli. . . .
Znak, by sme sa od nich zhola nič nebáli,
Nech zúri ich pomsta! ich hnev nám neškodí.
Prenasledovanie vždy hrdinov rodí.

Krvácať budeme pre Kristovo meno,
Ale krv tá bude kresťanov semeno;
Trpeť chceme pre vlasť, a pre heslo naše,
Ktoré so zástavy nám nikto nesmaže!

Márne namáhanie je tmy proti svetlu,
To preukážeme my celému svetu!
Darmo sa oproti nám sám satan ustáva,
Víťazná musí byť „ľudová“ zástava.

A. Rez.

Voľby.

Hej počkajte pánici,
Zátvrdlívi hriešnici!

Ej zvrtnie sa kolečko, príjde na psa mráz
Vaše drzé šafárstvo koniec vezme raz.

Svitnú, svitnú voľby nám,
Nezvedie nás klam i mam.
Čo sa všetci na hlavu postavíte hneď,
Sopovrhom kopneme váš darík sta smet.

Trpeli sme, trpeli
Ťažké jarmo, kyj, strely.
No zplápolá prápor náš, príjde prísny súd,
Liberálcov porazí utlačený ľud.

Znášali sme, znášali
Krivdy, dráčstva návaly.
No zrachotí hriechu trest, príjde pomsty deň,
Obšivkárov zmrvíme sta ten hnilý peň.

Svitnú, svitnú voľby nám
Z úboženým rodinám.

Bude honba na duše, kortošovský lov,
Zachytíme obušky, vycápeme psou.

Kloľne hladoš, dobrý vták,
Zašepoce tak i tak.
Zbožných Boha vojakov nezakúpi nik,
Ani úsmev, ani groš, ani hrozby krik.

Vkročí švihák, hrdý host,
Vysotíme čerta kosť.
Panský figel, panský sľub nemá ceny už,
Panský podvod prekláje každý čestný muž.

Verili sme, verili,
Rvali ste nás, trápili.
Môžte sa včel prisahať, vaše slovo kmín,
Statočnejší než váš vzduch našej chyže dým,

Svitnú, svitnú voľby nám
Biednym vrchom, dolinám.
Bude sladko hrkútať podlý pýchy blud,
No dvere mu ukáže zhanobený ľud.

Vozre rychtár, slúžnovec,
Ruku stísne, milá vec.
No liškavých krkavcov, potrimisiek shou
Za prašinu drapneme, vyrútime von.

V páli sirôt otecko,
Šatku hodí na decko.
Notár, lekár, pisárík, bárs prv rohatí,
Obejme nás, pobožká, s nami ty a ty.
Zavíta húf mamásou,
Začnú hromžiť na kňazov.
Arak hnusné všeplety, ber sa čvarga, ber!
Čo je ľud bez duchovných? nerozumná zver.

Slyšať bude hladkú reč —
Marš úradné vyžly preč!
Habali ste hlasy nám, a keď bolo hop,
Čo ste dali za plácu? nešeredný kop.

Svitnú, svitnú voľby nám,
Verným grúňom, kotlinám.
Vznikne zhuba, šiale, lož, násilie i hnev,
No nechce byť oslom viac katolícky lev.

Naše huňky, chalupy

Každý sebe obľúbi.

*Ženku, drobizg, vlasy, dlaň, všetko šumné máš,
Nech len vládnej odkundes uchyti hlas náš.*

Bude vábiť pálené,

Pivo, víno zkalené.

*No Judášov oldomáš nech vylogá ten,
Čo Ježiša zapredá, čerta hladká len.*

Budú mačky, slanina,

Kočí guláš, konina.

*Hej plesnivej bryndze brud, rylo, vakar, syr
Nech rumigá antikrist, zhltnie pekla vír.*

Svitnú, svitnú voľby nám,

Krista mestám, dedinám.

*Nezhľúpi nás krčiem smrad, peniaz, čary, blud,
Priateľa si vyvolí oklamany ľud.*

Nestydavca nechceme,

By nám blížnil na sneme.

*Čo by hneď kus zlata dal, ako celý svet,
Náš ablegát charakter, ľudu stránky kvet!*

Šiflikára nechceme,

Čo Krista bil na sneme.

*A chochy aj dukátmi platil lapaj, žid,
S vierohájným vyslancom v Kristu chceme žiť.*

Neznaboha nechceme,

Sviatosť zprznil na sneme.

*A trebárs i jed leje moc pekelných brán,
Našej stránky zástupcu neprekazí nám.*

Svitnú, svitnú voľby nám,

Katolíckym rodinám.

*Obráti sa kolečko, príjde na psa mráz,
Krutých lotrov šafárstvo koniec vezme raz.*

Dlhomír Polský.

Nesebecká vernosť.

Vdova po generálovi Dembyckom bola už veľmi stará pani. Nejednu búrku života prežila, ale večer svojho života trávila v tichosti a pokojí. Dlhé roky strávila na dedine, v otcovskom malom zámku a v susedstve príbuzných zemänov, ktorí sa naproti nej so všemožnou, starostou a ochotnou oddanosťou chovali. Často prijímala ich návštevy, nikdy nepremeškali dopytovať sa po jej zdraví a vždy jej prinášali rozličné maličkosti jakožto znaky pozornosti a úcty svojej naproti nej. To ona aj zaslúžila v úplnej miere. Ona bola všetkým vernou priateľkyňou a radcom a

často ukojila slzy nešťastlivcov nie na toľko slovami útechy, jako vykonanými dobrodeniami. Jej ľavica nevedela, čo činila pravica. Lež pani Dembicka zostarela sa, a so starobou riastly i potreby, ktoré v tej litvánskej dedine, úprostred hustých lesov, ďaleko od mesta, daly sa ťažko uspokojiť. Častejšie udala sa potrebnosť lekára zavolať a to bolo v tejto samote vždy s veľkými ťažkosťami spojené. Ten starý Jozef musel ďalekú cestu do mesta poduľať, a niekedy vrátil sa ničoho nevykonavše, keď lekára, ktorý náhodne do inej dediny bol zavolaný, doma nenašiel. Okrem toho bolo to panej generálovej v tom osamotnelom zámku zvláštne po čas zimy veľmi smutno.

Zaviate cesty, metelice a víchry nedovolily žiadnej návštevy a i k nej v takom počasí len zriedka kto sa zablúdlil. A ten starý sluha, keď bol na to i súci, s paňou generalkou sa whist zahrať, úplne predsa nepostačoval. Za času nebohého pána generála pravdaže to ináč bolo. Keď i sami boli, prešiel čas tým svorným starým manželom rýchlo a príjemno. Po dlhých zimných večierkoch písaval generál svoje spomienky a jeho žena pomáhala mu pritom natoľko, že mu nejednu udalosť na pamäť uviedla. Zvláštne ženské dejinky základne znala a vedela rodinný kmeň všetkých predných litvánskych rodín do podrobná.

I sviatky, cirkevné práve tak, jako rodinné slávnosti alebo radnej prívravy k týmže zaujaly mnoho z jej času, a tak cítili sa i v tom osamotnelom zámku spokojne a pohodlne. Po smrti pána generála sa ale mnoho veľmi premenilo. Pani generalka započala vyprávať o jej prestehovaní sa, aspoň na zimu, do Vilyny a svoj úmysel odložila len pre pohodlnosť; ale predsa, keď v neďalekom mestečku i ten jediný lekár umrel ku ktorému mala dôveru, previedla svoj plán energične. Prestehovala sa do Vilyny a to nie len na zimný čas, lež i na leto. Tú dedinu zamýšľala len z času na čas navštíviť. Zámok ponechala, nezmenene opatere jedného spravcu, len tú obľúbenú lenošku a niektoré rodinné obrazy vzala so sebou do Vilyny, kde v hlavnej ulici si krásne bydlisko prenajala. Ale jedno skoro by som bol zapomenul. Medzi tými vecmi, ktoré z dediny vzala so sebou do mesta, zaujímal prvé miesto — ten starý Jozef. Bez neho nebolo by to ani išlo. On bol pravou rukou panej generalky, dôkladne znal jej slabosti, rozumel sa na to jej vyhoveť a prináležal ku tým smrteľníkom, ktorí nikdy »z kože nevybehujú.«

Lebo i pani generalka bola niekedy mrzutá, vtedy dala svoju nevôľu Jozefovi pocítiť — ale on tak robil, jakoby ju neočul a nevidel — povždy trpezlivo čakal, až sa dobrá vôľa jeho panej zas navráti, čo sa vždy nezadlho stalo, lebo generalka mala vznešené a útlíčlivé srdce a hneď sama uznala, keď tomu statočnému Jozefovi nespravodlivosť učinila.

Vtedy mala starosť nejakým príjemným slovom zas všetko napraviť. »Nuž, ako že sa má môj Jozef?« tak sa asi pýtala. »Veru zle« odpovedal Jozef. »A prečo že?« »Pani generalka je porád tak mrzutá.« »Pravdu má, Jozef, — už nebudem mrzutou, — poď — zahráme sa whist (karty).« — Oni sa hrali a zas bolo všetko dobre. Z toho vidno, že Jozef nepatril ku sluhovskej triede nízkého radu. Ovšem bol sluhom panej generálovej, ale predsa spolu bol i jej najlepším priateľom. Nikto ju nezachránil tak pred každou neslušnosťou, jako práve ten starý Jozef. Veď on s ňou vyriastol, bol vychovaný v dome jej rodičov, a ačkoľvek nikdy nebol svojim vlastným pánom, — na ťažké polozenie sa nemôhol žalovať.

Už šesťdesiatku mal na chrbte, — a tu stál, prv než by bol mal času, sa tohoto prekvapenia spamätať. A nikdy nepadlo tomu, starému sluhovi, aby svoju polohu premenil, — žiadal si panej generálke slúžiť až do posledného svojho dychu, a keď by sa raz Všemohúcemu ľúbilo ju k sebe povolať, len aby dlhé časy i sam tu neostal. I čo že by ten starý Jozef ešte tu si počal? Už bol v tom veku, keď by už na nikoho nemôhol zvyknúť, a na neho tým menej niekto. Lebo i pán Jozef mal svoje slabosti, ktoré zaiste by každý mu tak dobrosrdečne neprehliadol, jako pani generálova. Pomyslíte si len! V hre neznal žiadneho ohľadu a neušanoval ani, svojej panej. On hral sa s ňou, — áno on hral, ale chcel niekedy i vyhrať.

(Pokračovanie nasleduje.)

Pozvanie ku predplateniu.

Všetko poukazuje, že náš časopis spôsobil všeobecnú radosť a spokojnosť na všetky strany. Vďaka ho prijaly všetky vrstvy spoločenské, aspoň o tom svedčí. vzdor krátkeho trvania nášeho časopisu hojný počet našich priateľov a nepočítané pochvalné listy, ktoré boli našej redakcii zaslané.

Uznanie to je naša najväčšia odmena!

O nesfalšovaní mravnosť pečlivé obecnstvo naše, imponantne sa vyslovilo o potrebe jestvovania nášho časopisu; so všetkých strán kynie nám povzbudzovanie a pozdrav, zo všetkých strán hrmí: **Nech žije Ľudová strana!!**

O duševnení, vysokoučení mužovia neprestajne sľubujú nám svoje vynikajúce a neohrozené duševné spolupracovanie, sľubujú nám veľkodušnú podporu, a už v tomto samom vidíme istú záruku toho, že najťažšiu úlohu našu dobre vykonáme t. j. že časopis náš, čo do obsahu, bohatým urobíme.

Vysoko povznesieme náš prapor a heslo na ňom je: **Nech žije Ľudová stránka!**

Vysoko a pyšne ho povznesieme s tým svätým presvedčením, že sa okolo neho všetci triezve a šlachetne smýšľajúci spoluobčania s radosťou hŕfnu shromaždia.

Maďarsky môže sa učiť každý bez toho, aby sa bal o svoju materinskú reč, veď už aj rozmnožovanie časopisov slovenských je zárukou bezpečnej existencie.

Tak tedy smele môžeme všemožnú podporu si vyžiadať a ctených priateľov našich zásad

poprosiť, aby časopis náš v čim najväčšej miere rozširovať si nestažovali vo všetkých kruhoch.

Chceme docieľiť, aby tento časopis viac ráz do týždňa vychodil. Tejto úlohe však len vtedy môžeme zodpovedať, keď sa všeobecne rozšíri náš časopis. Ľavnú predplatnú cenu ani potom nezdvihneme.

Predplatná cena „Kreštana“ je:

Na celý rok . . . 2 zl. — kr.

na pol roka . . . 1 zl. — kr.

na štvrt roka . . . 60 kr.

Jednotlivé číslo 4 kr.

VYDAVATELSTVO.

— **Z kráľovského dvoru.** Kráľ 30-ho marca odpoludná o pol štvrtej navštívil svojho brata, Karola Ludvika kráľovské to knieža a skoro celú hodinu ostal uňho. Karol Ludvik kráľovské knieža bol onemocnel na influenzu, včul sa už úplne dobre cíti. — Kráľ 31-ho marca od poludná bol navštívil Adelgundu modenskú to kňažnú. — Cisár Vilém, ako sa z Berlínu telegrafuje, 3-ho aprila prišol do Kielu a vzal bydlu na Yachte „Hohenzollern.“ — Pápež, ako sa z Rímu píše 31-ho marca prijal na rozlúčnom výsluchu kardinála a grófa Schönborn-a, ktorý potom vrátil sa do Prahy.

— **Vnuk Jozefa kráľovského to kniežata.** Z Brna sa telegrafuje: Steiner stolnobelohradský biskup prišol tam v minulú nedeľu, aby pokrstil vnuka Jozefa kr. to kniežata. Novejšie gratulácie prišli. Z Korfu od kráľovnej Alžbety, od Štefanie, vdovy to po korunom dedičovi, od anglickej kráľovnej, od neapoľskej kráľovnej, od Ferdinanda bulharského panovníka. Augusta kráľovská kňažna, matka novonarodzeniatka dobre sa cíti.

— **Jedon muž, ktorý svoju ženu hľadá.** Viktor Kobaja, poštový to úradník v Prešporku pokojne písal nesčíselné recepise, až jedného dňa prijdúc domov, našiel list na stole od svojej manželky. Jeho verná ženička mu to napísala, že ide preč a to na veky, lebo že vraj zunovala život. Prestrašený muž bežal na políciu a zmizlú ženu dal kurentovať. Zvláštne obce vedľa Dunaja upozornila polícia, aby dávaly pozor, či tam niekde na brehu nenajdú mrtvolu jednej krásnej ženy. Minul týždeň, a zúfalý muž ešte vždy nedostal žiadného chýru a svojej žene. 30-ho marca však dostavila sa na mestskom dome v Prešporku jedna skvostne oblečená, prekvetať krásna žena a predstavila sa, že je ona Kojabová. S úsmechom priložila:

— Len som chcela trochu postrašiť mojho muža!

Polícia hneď dala zavolať toho úradníka, ktorý na to bol prichystaný, že mrtvolu svojej ženy bude museť poznávať. Mal veľkú radosť, že živú našiel. Žartovná žena potom za pazuchy viedla muža domov.

— **Samovraždelné pokusy jedného falšiaru peňazí.** Z Terstu sa telegrafuje: Vilem Grünner účtovník, ktorý spáchajúc zločiny (falošné peniaze dorábal) zutekal, toho roku v mesiaci januári hn chytili v Yokohame v japonskom to meste. Grünner 31-ho marca prišol do Terstu na parolodi »Maria-Valeria. Na cesta

Grünner dvakrát sa hodil do mora, ale ho po každý raz vytiahli z vody.

— **Veľký požiar v Chorvátsku.** V Karlove, ako sa odtiaľ telegrafuje 30. marca vypukol oheň, zhorelo 30 domov. Škoda obnáša asi 300,000 zlatých.

— **Nápadná vražda.** Z Kuly mesta to v báčskej stolici sa píše: 28. marca Ferdinand Schlagetter, statkár v Kule a jeho zať Valent Schlagetter zabil svojho bieleša, Štefana Pölle. Ten statkár pre nečo na otázku fahal bieleša, načo ten človek ohnivej povahy rútil sa na svojho gazdu a začal sa s ním pasovať. Vidiac to zať napadnutého gazdy, chytil kus dreva a tak uderil s ním toho pasujúceho sa bieleša za väzy, že hneď sklesol a umrel. Statkára a jeho zaťa ešte v ten večer chytili žandári, mrtvolu ale zabitého bieleša budú v nemocnici otvárať. Ten bieleš zanechal po sebe šesť nedospelých detí.

— **Sochu kapitánovi „Elby.“** Hrdinskému kapitánovi ponorenej lode Elby, Kurtovi Goessel v Breme sochu postaví. Lloydová severonemecká spoločnosť už poverila sochára Everdinga, aby vyhotovil vzorku. Sochu postaví pred čakalňou severonemeckého Lloyd v prístave. Jednu časť útrat sama Lloydová spoločnosť zaopatrí, druhú časť ale sbierkou zaopatrí.

— **Haneblivý samovraždelník.** 28. marca do strážnice na promontorskej ceste zaklopil jeden premoknutý človek a keď ho vnútri pustili od zimy sa trasúc vyprával, že ho zbojníci napadli. Vyprával medzi iným, že je on panský sluha menom Jozef Stubenský. Že včera večer asi o 7 hodinách peší sa pohol do Promontoru a neďaleko od železničného mestu traža ľudia ho napadli. Jedon z nich chytil mu ruky, a držal ho, až ho ostatní všetkého olúpili. Vzali mu peniaze a svedectva, ktoré hodili do Dunaja. Potom že zbojníci ho zdrapili a hodili do Dunaja. Potom že on vyplával na breh odkiaľ pravdaže zbojníci putekali. Obyvatelia strážnice upovedomili políciu o tom zbojníckom nápade, polícia hneď započala vyšetrovať. Stubenského predvolali pred políciu, kde, opakovane svoju rozprávku. Dnes ho predvolali pred hlavného kapitána, kde ho prísne vzali na otázku. Stubenský potom nezdolho vyznal, že celú zbojnícku históriu si len vymyslel. On pred šesť mesiacmi zanechal štátnu koňskú osadu, v Mezöhegyeši, kde bol koniarom; usporil si tam 320 zlatých. Stubenský však peniaze premárnil, ba i dobré šaty mu zhynuly, tak že s dvoma zlatými sa dotúlal do hlavného mesta, a vzal si hospodu v hostinci „Londýne“ za 1 zl. 80 kr. Ostalo mu 20 kr; takto rozhorčený išol do Budína, a tam odhodlal sa, že sa zmárni. Svedectvá svoje ako i čeladnú knížku, ktorých, myslel, i tak už nebude mať zapotreby — hodil do Dunaja, potom i sam vskočil doňho. Lež nijako sa nemôhol ponoriť, púd života bol silnejší nežli jeho rozhorčenosť vyplával. Tú zbojnícku vyprávku len preto vymyslel, pretože sa hanbil za samovraždu, neskôr už nemôhol z luhárstva vyváznúť.

— **Upovedomenie.** *Ludová strana* v Budapešti (VI. Podmanická ulica číslo 8, I. poschodie) *krajinskú sústrednú pisárňu* otvorila, a táto účinkovať už aj počala. Aby však účinkovanie tejto kancelárie bolo zdarné, obecnosť sa vyzýva, aby túto *pisárňu* hneď upovedomilo o každom pohybe či politickom, či spoločenskom *ludovej strane* sa týkajúcom. Redaktori ale dňových a týždňových novin, ktorí držia s *ludovou stranou* na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo akožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne pred-

sedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlisko i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by niekto písal, nikdy nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať.

Na zaopatrenie si cirkevných náradí, kostolných zástav a praporov atď. odporúčame ústav **Jozefa Gavora** v Budapešti, Vacovská-ulica číslo 17.

DOPIS.

Z Kysúce, koncom marca.

Veľactená Redakcia!

Našeho ablegáta čačanského Lánzi Leva ani dobre neznáme. Dopratal ho sem Popper Ármín žid z Pešte — jedni vravia, že bol to prinútený urobiť svojimi okolnosťami, druhý vravia že Popper nevie dobre maďarský a preto že nemôhol byť ablegátom — nech je ale jakokoľvek, Popper zažakoval z ablegátstva a hneď vyrukoval s Lánzím jako s kandidátom. Popper si myslel, že od svojho otca Leopolda nielen hory a vršky, ale aj ablegátstvo dostal, a že s tým t. j. s ablegátstvom tak môže kupčiť jako jeho otec z kožkami zajačím kupčil. Hohó! pán Popper zvolali katolíci, veď sme my tu — a taká opposícia povstala a sa nateraz už aj vyvinula, že ona pri najbližších voľbách krajinských zvrhne kandidáta Popperovho a na snem pošle nie Lánziho ale ablegáta ľudovej stránky.

Áno chceme ablegáta ľudovej stránky a nie z liberálne-židovskej Lánziho. A čo je to za človek? Veď ho málo kto tu zná — pravda tí najlepšie, ktorí od neho zásluhy kortešské dary dostali — nuž ale to boli židia. Kto je teda Lánzi? Lánzi, tento pán (to jest žid) je pri obchodnej banke, pri obchodnej účasti spoločnosti, pri banke horňo-uhorskej účasti spoločnosti, pri umelom hnojive, pri šalgátarjanských baňách, pri spoločnosti požičiavajúcej vagóny, pri poisťujúcej spoločnosti „Lloyde“, pri leopold. kassínovom účastinárskom spolku, pri účasti spolku pre miestné dráhy, pri železničiach bačskej, bekešskej, biharskej, brašoháromseckej, galnickej, marmarošskej, pri pešťanskej koňskej, pri morskej účasti spoločnosti „Adria“, pri južno-uhorskej obchodnej banke.

Teda Lánzi Lev čačanský ablegát má 19 (úradov platených) misí, hrncov, misiek a hrnčičkov. Musel byť veľmi hladný. A k temu ešte je ablegát, aby teba, chudobný volič, zastával; on ale zastával sam seba a nie teba povčulajško, len aby môhol z tých hrncov naberať. On povedal na sneme, že je za civilné párenie (sobáš?), za civilné matriky atď.; a preto my katolíci na Lánziho strane v čačanskom volebnom okrese nesmieme byť. Lebo keď by sme my katolíci hlasovali naň ešte kedy, s tým by sme vyvolili ho na to, aby našu drahú matičku Cirkev katolícku zamordoval, zabil, zavraždil. Nie, my ho viac nechceme, my chceme hlasovať na ablegáta ľudovej stránky a si ho aj vyvoliť.

Lánzi vidí, že v jeho okrese ten jeden hrncov masťný: ablegácia je roztrepaný, zabitý. A preto aby

mu z toho hrnca tie dobré omáčky nevytiekli, pán Rudnay čačanský slúžny odpísal mu, že mu on ten hrniec (ablegáciu zabitú v čačanskom okrese) odrotuje, a aby lepšie, silnejšie to vykonal, zavolať si aj džarkoch: okolitých židov spájemesi na 24. marca. Rudnay zavolať aj za džarkoch katolíkov, ale tí povedali: my židovský hrniec pre Láncziho žida drotovať nebudeme. Teda sa veľmi prerátal; — jakotak odratovali aj bez katolíkov ten hrniec, ale tak slabo, že keď ho položili na dne v kancelárii, hneď sa rozpadnul ten ablegátsky hrniec Láncziho.

No my sme to vedeli hneď, keď nám pán Rudnay povolenie poslal na tú poradu drotársku. Lež proti tomu protestujem, *aby mne, jako katolíkov na takúto poradu židovsko-liberálnu ktokoľvek povolenie poslal nabudúce.*

Držme sa katolíci! Úradníci sa spojili so židmi proti nám; jeden-dvaja čo aj spadnú z nás, ale všetci predsa nie.

Budme stáli, — a zvíťazí naša vec.

Pri nitránskej voľbe 20. marca sme videli, že úradníci a židia o zem hodili spravodnosť, zákon; pravde oči zaviazali a dopustili sa najväčšieho cigáňstva ohľadom voľby. To robili, čo zulakafferi nerobia. Hádám z Tarnopolu pýtali naučenie? Lež pravda musí zvíťaziť, tak je to aj v Nitre, tam ľudová stránka zvíťazíť musí.

Máme sa od nich, Kysučani, áno od Nitrančanov učiť. Budme vytrvanliví pod zástavu katolíckou, držme spolu, a židia, tie pijavice, pôjdú, vyvandrojú do Palestíny a Ameriky, jako v Porubke pri Žiline žid už odišiel do Ameriky — lebo katolíci tamejší spolu držiať, ho k tomu prinútili.

Držte spolu a nebojte sa, keď pravdu v medzách zákona zastávate. Nik vám nič neurobí, ani notár, ani slúžny, ani vicíšpán, ani minister. — Láncziho viac nevoľte, lebo je žid a nie vás zastávať hladí ale len peniaze zhrnúť do vačku.

Julo Harnay.

Z Bytarovej (trenč. stol.).

Vysoko ctený pán Redaktor!

Dňa 15. marca, keď tento deň slávil po celej krajine, pridalo sa, že v Žiline Benjamína Laxa chytila žandarmeria; keď totižto jednomu chlapovi vačok od peňazí očistil. Tohoto vtáka poznal praclikár Feldman, že je z toho remesla, a tak potom sa ho podarilo žandarmerii pod dozor vziať. Tento mal ešte okolo seba troch kamarátov menom: Martina Mendelovitsa, Žigmunda Büchlera a Károľa Henglera. Týchto posledných troch chytili len na Vrútkach, lebo vediac, že keď jedného z nich chytili, že okolie pre nich je tu tiež neisté, chceli prach so seba striasť, ale opatrnej žandarmerii podarilo sa ích predsa na Vrútkach do svojej klietky dostať. — Všetci štyria sú z Heő-Csaby od Miškovca. Pravdepodobné je, že z tejto dedinky takéto fiaky zaplavia celú krajinu. Pred pár rokami jedon z tejto dedinky bol už hosťom väzenia pri okr. súde v Žiline menom Gutman, ktorý okrem tohoto mena mal ešte asi tri mena, s ktorými po krajine cestoval, a ktorý potom v Trenčine pri sedrii na pár rokov posúdený bol. Nadovšetko poznamenaj treba, že z týchto fialek traja sú židáci. Hľa pane minister Wlašič, toto sú tí dobrí patrioti, ktorí chudobný ľud na takýto spôsob okrádajú. A čo povedať môžeme o ostatných iných cesnakových patriotoch, — malej výnimke česť — ktorí zas druhým spôsobom očisťujú vačky? Veru nič iného, len že pustošia majetky oby-

vateľstva uhorského. Keby pán minister prišiel sa presvedčiť do ktorejkoľvek dediny na Horniakoch, srdce liberálne muselo by mu zaplakať nad tým presvedčením, že ozaj tie dediny na vidom očí hynú a židia bohatnú, v ktorej aspoň len jeden žid býva.

Takýto patrioti že vraj zaslúžia štátnej podpory. To len ozaj neskúsený alebo prepiatý človek môže tvrdiť, ktorý za mastný hrniec hotový je svoje presvedčenie zapredať.

A čo môže prispieť ku pomoci v dnešnom plačlivom položení? Iné nie, len to: že pomocou katolíckych spolkov sily sa zmožú a následkom tohoto ľudová stránka zvíťazíť musí, lebo táto hnusná masť-hrncová liberálna politika zrútiť do bahna sa musí, z jakého nikdy nevstane.

Hore sa teda, drahí čitatelia! Zhromažďujte sa pod zástavu ľudovej strany, ľud už zväčša ochudobnelý, ktorého telo haliénka pokrýva, ale srdce za vlasť a národ bije! A tak docielime, čo chceme.

S Bohom!

Bytarovec.

Ozvena na dopis »z Hontianska.« — Píšeš, bratu premilený, opisuješ, ako sa duše kresťanské farnosti senohradskej jeden druhého oduševňujú, ako silou spoločnou bojovaly za utvorenie ľudovej stránky aj vo farnosti tejto, natoľko, že už asi 280 mužov so slovom statočnosti sa osvedčilo: „že ohľadom na smutnú polohu našej sv. Cirkve a vzáujme svojích občianskych práv a záležitostí, pri budúcich voľbách jedine za kandidáta kresťanskej ľudovej stránky stáť a na neho hlasovať budú; a od toho predsevzatia žiadnymi sľubami a hrozbami, ani napájaním, ani podplácaním odvrátiť sa nenechajú;“ — no, ale asnáď neznáš, čo sa ti nám prihodilo? asnáď ti je neznámo, že, jako všade, tak aj tu sa najdú „gombášski maliari,“ ktorí tak znamenite vedia maľovať? (ale si nemysli, že snáď obrazy svätých!) že aj tu sa najdú havkáči, vlci, »dobrí katolíci« slovom: nepriatelja sv. Cirkve, ktorí by nás chceli roztrhať a už utvorenú ľudovú stránku zničiť? — Oj veru sa najdú! a keď aj nie v množnom počte, ale, drahý priateľu, predsa sa len najdú! Lebo veď sotva začal sa pohybovať nás mravne ešte nepokazený ľud pod dôjmom už do zákona uvedeného civilného manželstva a matrik, a do zákona uviesť sa majúceho neznajbožstva a recepcie; sotva sa už hore spomenutých asi 280 mužov vlastnoručným podpisom osvedčilo, že pri budúcich voľbách jedine za kandidáta kresťanskej ľudovej stránky stáť a na neho hlasovať budú, — už sa ti vojna strhla, hneď sa ti našiel „gombášsky maliar,“ ktorý tu už utvorenú ľudovú stránku pred pánom slúžnym na čierno zamachľoval, a dostanúc do svojích rúk jeden z takých hárkov, na ktoré sme sa vlastnoručne podpisovali, naň napísal, že si on vyprosí takéto podpisy sbierať; aby sme sa zaoberali s duchovnými vecami a nie s politikou; aj s politikou len do tých čias, dokiaľ to povinnosť dovoľuje; — a s týmto ten hárok odovzdal patričnému.

Ale ešte nebolo dosť! O pár dní na to už ti skrže žandárov hľadali takéto hácky! Načo ím boly? — neviem, iste pre pána slúžneho. — Že ale ani jeden nielen nedostali, ale ani nevideli — samo sebou sa rozumie. — Nuž a veď ho pán notár senohradský mal v ruke, veď poznámku svoju vlastnoručne naň napísal, a toto podpisom svojím, podpisom svojho mena, ba čo viac, ešte aj udratím obecnej pečati potvrdil! Načo že si ho teda dal z ruky, keď ho teraz skrže žandárov?! — Že je to vraj búrenie proti vlasti, prot

vláde, keď sa občania ohľadom na smutnú polohu svojej sv. Cirkve takto osvedčujú!

No, ale my vieme, odkiaľ vietor duje; lebo veď ani senohradčani nemajú otruby v hlave. — Len aby voľakto nesmiešal rozličné farby do vedna a nepomachľoval s tou miešaninou seba samého! Naša ľudová stránka sa už zamachľovať nedá. — Už sa nášmu ubiedenému a zo všetkých strán utláčanému ľudu oči otvorily; teraz len vidí, že dosiaľ mozoľoval v potu tvári a krvopotne vyhľadával svoj groš — na darmožrúťov; moc rázy sa on už sklamal, vie, komu má veriť! — Drž sa len dobrý ľudu senohradský a nefakaj sa hrozby ani výstrahy! Modli sa a pros Najvyššieho, aby ťa zachránil pred pazúrami vlka v baránkovej koži oblečeného, pred ktorým Boha niet na nebi, viery v jeho srdci, kostoľ? kňaz? — to je vraj len pre sedliakov! — Človeče! a tento ťa vraj bude sobášit!

Ó, drahý ľudu kresťanský! nedajme že sa mámiť ničemnými a hlučiacimi rečami, stojme skalopevne vo viere, milujme národ svoj, ale aj náboženstvo jeho; vyznajme smelo pred každým, že sme kresťania-katolíci a Cirkev našou matkou, a že sme šťastní, keď jej synami menovať sa môžeme. Komu si trň v očiach, keď si nábožný, tomu sa netískaj do lásky, lebo sa tejto nikdy nedožiješ! Hor sa teda, v mene Božom, nedajme sa! — lebo veď keď Boh s námi — kto proti nám? — S Bohom! *Priateľ Senohradžana.*

Welbach 2-ho apríla.

Vysoko ctený Pán Redaktor!

Po prečítaní „Kresťana,“ dočítal som sa to, že páni liberálni svobodomyseľníci chcú nášmu »Kresťanovi« sieť upleť s papierového pána farára, a chcú ho ulapiť do tej siete. Ti liberálni páni môžu nám tu poslať i železného pána farára, i ten bude slabý proti nášmu zamilovanému »Kresťanovi.« My spišiaci chvála Bohu máme s čím do pece páliť, preto nepotrebujeme papierového pána farára, aby nám smradu narobil. Ja to dobre viem, že páni liberálni, toho »pána farára« nám zadarmo pošlú, zvláste do predstavených rychtarských domov; ako posielajú »Vlast a Svet« noviny. Tieto by sebe tiež mohla vládna liberálna stránka na byndzu ponechať.

Už sam nápis »pán farár« je zradca; Judáš nastavujúcich novín. Čo mu nebude nápis »pán rabín? to by lepšie pristalo. Ten myslím by len viacej znal tárať o civilnom manželstve a o matrikách, ačkoľvek z toho už i tak máme dosť až po uši do teraz. My dobre známe, že civilné manželstvo pán farár nevymyslel, aby nás o ňom vyučoval. My takého nepotrebujeme.

Či páni liberálni neznajú, že spišiaci sedliaci pri Tátroch na výške bývajú, odkiaľ dobre sa podávajú môžu na nich, čo tam dolu robia v Budapešti.

Ďobe im do očí lastovička, ktorú levočského okresu voličia ulapili. My sa ale radujeme, a i dnes kloníme sa pred níma. Ďakujúc naším susedom, za tie siete, ktoré nám podávajú, žeby sme si i my po susedných okresoch mohli lastovičkový lapať. Čas sa hľíži, a lastovičky už kedykoľvek priletia, preto radšej lapajme laštovky, než papierového pána farára. Nášmu »Kresťanovi« taký strach urobí ten papierový pán farár, jaký strach urobil Tarnóczy pri nitrianskej voľbe ľudovej stránke.

S úctou

Hollósi.

Rozmary a žárty.

Posmešne.

Úradník: »Koľko máte rokov, drahá slečno?«

Slečna: »Och ja som už veľmi, veľmi stará!«

Úradník: »Nuž, moja drahá slečno, Vy zaiste preháňate — o niekoľko mesiacov!«

Falošná pýcha.

„Od kedy že je tak pyšný ten kupecký pomocník Pisko?«

»Oj, onehdy ho držali za officiera v civilnom odev!«

Starost.

Slečna: »Či vy veríte na vandrovanie duše, pán barón?«

Barón: »Už i tá myšlienka je mi strašná jaké živly by sa konečne môhly do vznešenej rodiny vlúdlf?«

Najmilší čas.

Tečka: »Janko, povedz že mi, ktorý čas ti je najmilejší, či ten, keď si v škole, a či ten, keď sa hráš?«

Janko: »Tetinko, ten čas, keď idem jesť, mi je najmilejší!«

Prepadol.

Pán: »Pomyšlite si, slečno Matildo, onehdy sa mi snívalo, že som sa vám vyznal, že som zaľúbený do Vás!«

Slečna: (náhlivo) »Hlúposť!«

Pán: »Či nie, ako sa taká hlúposť môže človeku len snívať!«

Len nepopustiť.

Pani A: »Keď ti tvoj muž nechce kúpiť na nové šaty, musíš plakať pred ním!«

Mladá žena: »To som už urobila, ale bez výsledku!«

Pani A: »Ty si privčas prestala plakať, tak rýchlo to neide; merkuj si: »Ustavičná kvapka predlabáva kameň!«

Zrejmo.

Slečna: »Pán prísazný preukážte nám častejšie to šťastie vašej návštevy. . . .«

Prísazný: »Či nešípíte, slečno, že ste vy ten magnet, ktorý ma sem ťahá.«

„Ach keď by som len ním bola!«

„Ako to rozumiete?«

Slečna: »Magnet — silno drží, čo prifahuje.«

Naše noviny „Kresťan“ velebným Pánom v Kristu i erga sacra sú k dostániu, kto by tedy zamýšľal si takto zaopatriť naše noviny, nech sa obráti na Redakciu „Kresťana.“

Prosíme našich ct. predplatiteľov, aby, keď chcú obnoviť svoj predplatok, alebo noviny reklamovať, vždy ráčili pripojiť nápisnú obalku.

D. D. Pre školské články nemôžeme poskytnúť miesta v časopise pre jeho úzky rámec; v tomto ohľade robia výnimku len zprávy o ľudovej strane a katolíckych kruhoch.

B. F. Čaca. Prosíme o poshovenie, chyba bude na každý pád nahradená. Ďalšie zprávy s radosťou očakávame.

„**Gummový a rybiaci mechúr.**“ Opýtajte sa pána Lepšényiho, on sa zaoberá s oznammi; a on je aj zodpovedný.

A. Rez. Uti figura docet. Ku dokonalosti? Najbližšie príde odpoveď.

N. N. Sub rosa. Ráďte nás obdariť dôverou. Sdelenie pôvodného mena redakcii je na každý pád potrebné; pri tom však možno upotrebovať anonym dla ľúbosti.

G. F. Pohliadnite len na prírodu a jej počasie, zabiatený ľad a sňah, suché raždie a sotľebá trávu uvidíme všade. A potom príde jarný vetriček, oživujúca teplota Božieho slnca prekviatať. Pozorujte, ani spoločenský život sa inak neutvoruje!

Récese. K. W. Za dopisy sa nič neplatí. Oznamy sú preto drahé, lebo sa od tých musí aj daň platiť.

Vágszterdamely. M. M. Vaše žreby (Lose) ešte neni sú vyťahnuté.

Karkócz. Dobrep. Ľudom. Že u vás ešte ľud sa neprebúda, a že u vás ľud čítava noviny bez všetkého náboženského smeru, a nie naše, ktoré sú predsa za náboženstvo oduševnené, toho príčinou je jedine váš velebníček, ktorý nemusí akosi o vás dbať; veď sme my v svojom čase do každej katolíckej farnosti boli rozposlali naše noviny a od toho času každý sa môhol dostatočne presvedčiť o duchu našich novín.

Nyitra-Bajna. O. M. Všetko je v poriadku.

Miava. B. A. Dostali sme dve zlatky.

Veľké-Gajare. J. K. Poslali sme do Ameriky.

Csütörtök. K. J. Všetko je v poriadku.

„**Kreštan**“ do Ameriky na celý rok stojí 3 zlaté 50 krajcárov.

Keď sú dopisy dobré, príjdu v svojom čase; ináč vandrujú do papierovho košíka.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osôh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

„**Kráľovná Sv. Ruženca.**“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci.

Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižočka. Albána Stolcza myšlienky o žoltári.** Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „**Ježiš**“ priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan *Janovčík* farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

„**Blahoslavený**“ P. *Diego* z Cadixu kňaz rádu kapucinského. Spísal: P. Norbert *Stock*. Poslovenčil: Alois *Behúnek* farár lančársky. K dostaniu: V Trnave u Žigmunda Wintera.

„**Dom Svätý**“ čili „**Život Tobiášov.**“ Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol *Latasse* biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.75—7.15 zl. Raž 5.90—5.95 zl. Jačmeň: na krm 6.60—6.65 zl. do pálenic 5.85—6.35 zl. na várku 7.90—8.20. Oves: 6.70—6.86. Kukurica: 6.70—6.79. Proso: 5.50—5.60. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.00—11.50. Kohnopné semeno: 10.50—11.00.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 9.80—10.00; tmavá 7.00—7.50 okruhlá: 9.50—10.50, drobná 10.50— tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 8—22. Hrach 8.50—12.50. Čistá 13.00—. 21— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 2.70—2.90. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 3.20—4.20. Lesné a horné seno 3.90—4.40. Slama. Na postielanie: 1.30—1.40. Žup 1.60—1.80.

6. Siatie: Červená datelina 66—70. Lucerna 48—52 zl. Jarní ladník 7¹/₂—7¹/₄ zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 384 hospodárskych volov; 200 dojných kráv. Nasledovné boly ceny: Vyborná pára volov do jarma do 380 zl. Dojné kravy: za jeden kus 50—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 235 kusov oviec. Ceny: 15—17 zl. za páru, a 18—23 kr. za živý kilo. Sviný trh: za kilogram 48—49. V salašoch 18.056 kusov bolo umiestnených.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 37—40. Loj. Maslo I. 100—140 zl. II. 70—120 mc. Slanina 41.50—42., udená 48—50 zl.

O Z N A M.

Pre krčmárov a kupcov vína!

Posádať len židia boli predavačmi vína. Mnohokrát sa stáva, že človek nakúpi si vína za drahé peniaze, ale nie prirodzeného, lež takého, čo nie vo vinici, ale len v pivnici sa urodilo, tedy zo škodlivých látok zhotoveného. Pravdaže takéto víno ani nemôže byť dobré, a spolu je škodlivé zdraviu, ukracuje život človeka, lebo príčinou mnohých nemocí.

Preto ja nižej podpísaný založil som obchod na víno spravodlivé, prirodzené a nefalšované. Ct. obecnstvu vrúcne odporúčam moje prirodzené vína a prosím ct. krčmárov a vôbec kupovateľov vína, aby sa na mňa obrátili, keď si zamýšľajú dobré víno zapatriť.

S uctou

1-3

KAROL WÜREFL

kupec na víno.

Récese (Račizdorf) pri Prešporku vo vlastnom dome číslo 123.

Znalec v prietrhov ch uväzkach.

J. Keletího cis. kr. rakúsko-uhorska a belgicko kr. výhodná prietrhová uväzka od tých najhýrečnejších lekárskech auktorit je za najlepšiu uznaná, nešmíka sa, nečiní neprijemný nátlak a mimoriadne je cieľu primeraná.

Novota II

Keletího prietrhová uväzka z gummi, výhodou zapatrená 1894. v mesiaci marci. Vyznačená v Brüsseli 1893. zlatou medáliou a skvostnou listinou. Pelóty úplne môžu sa až na prietrh položiť, s ochrankou z jeleňovej kože a s poisťovacími pásmami.

Ceny: na jedon bok 6 zl., na dva boky 12 zl.

Suspensorium, bruchová uväzka (elastična) krčvová pančocha z gummi, brucho-podvážujúca, rovnodržiacia ústrojná šnúrovačka, umelecké nohy a ruky. **GUMMI!!** Jedine zastupiteľstvo v Rakúsko-Uhorsku parížskeho najhýrečnejšieho fabrikanta

J. KELETI,

lekársko-hojičský mechaniker a fabrikant cis. a kr. uhors. výhodných prietrhových uväzek.

V Budapešti, IV., Korónaherceg-ulica číslo 17.
(v dome Servitov.)

2-10

Obrázkový cenník zdarma a bez poplatku.

R É T A Y A B E N E D E K

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spolkových praporov.

V B U D A P E Š T I, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostelné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

7-13

Prv

nežli by ste si tkaninu na jarné a letné šaty zaopatri, pýtajte vzorkovú sbierku hojne vybraných a najnovjších látok zo skladu

MORICA SCHWARCA

na jemné vlnové tovary Zwittau 4. (Brno.)

I tú najmenšiu maličkosť pošlem. Nezodpovedavý tovar naspák vezmem.

Vzorky bez poplatku.

Krásnu knihu na vzorky pánom krajčírrom, keď pošlú 50 kr., čo pri prvom odobere sa môže zarátať.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIE-
DENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U.
ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

TLAČIAREŇ**„SVÄTÉHO GERHARDA“**

V BUDAPEŠTI, I. OKRES, DÖBRENTÉY-U. Č. 18.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad na sklade sú a hreď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížičky pre údy občianskych spolkov a knížičky spláčováce.

 Kus týchto 12 stranových knížičiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakúkoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1894. 29. septembra (I., Döbrentey-ulica 18.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.